

Utviklingsmidler

Sluttrapport Frie vitenskapelige publikasjoner (Ref #a68f29d9)

Tildelt beløp: **510 000**
Varighet: **Toårig**
Kategori: **Fritt forsøk**

Opplysninger om søker

Organisasjonsnavn / nr

Universitetsbiblioteket i Bergen / 983455476

5007 Bergen

Haakon Shetelig's plass 7

Institusjonens leder

Maria-Carme Torras

Ansvarlig kontaktperson (søker)

Karin Cecilia Rydving

55 58 88 40 / karin.rydving@uib.no

Mål for prosjektet

Åpen tilgang til forskningsresultater er et allment gode og et strategisk forskningspolitisk mål for myndigheter, forskningsinstitusjoner og andre aktører nasjonalt og internasjonalt. Forskningsinstitusjoner har en nøkkelrolle i å produsere kunnskap, og bibliotekene en særrolle å formidle denne til samfunnet. Allmenn tilgjengelig kunnskap er et viktig premiss for demokratibygging og en bærekraftig utvikling.

I arbeidet for åpen tilgang til forskningsresultater er det avgjørende med kunnskap om hvilke virkemidler som skal til for at forskning blir åpent tilgjengelig. Hva er det som virker og hvorfor? Dette prosjektet har undersøkt ulike aspekter ved åpen tilgang til norske forskningsresultater. Vi har svart på følgende spørsmål: Hvor stor er andelen av norske vitenskapelige artikler med åpen tilgang, og hvordan varierer tilgangen mellom institusjonene i UH sektoren? Finnes det et økt gjennomslag for åpne publikasjoner?

I arbeidet med å undersøke forholdene ved UiB har prosjektet søkt å etablere en metode som er overførbart til andre institusjoner i Norge, og som er i samsvar med tiltak i utlandet. Dette anses som viktige bidrag i utvikling av tjenester ved forskningsbibliotek.

Rapportsammendrag

Rapportsammendrag

(Gi en sammenfatning av prosjektet (3-5000 tegn). For innhold se Veiledning (høyre marg).)

Prosjektet var organisert i fire arbeidspakker:

1. Undersøke om det eksisterer en såkalt siteringsfordel for frie vitenskapelige publikasjoner.
2. Analyse av fire norske publiseringsfond som finansierer åpen publisering

Utviklingsmidler

Sluttrapport Frie vitenskapelige publikasjoner (Ref #a68f29d9)

3. Analyse av vitenskapelige artikler fra UiB publisert åpent
4. Analyse av vitenskapelige artikler fra UiB tilgjengelig i åpne forskningsarkiv

Rapport for arbeidspakke 1, 3 og 4. (Disse arbeidspakkene ble slått sammen av praktiske grunner.):

Etter innhenting av publikasjonsdata fra Cristin undersøkte vi skisserte aspekter i disse arbeidspakkene. Basert på dette grunnmaterialet beriket vi utvalget med tilleggsdata fra Google Scholar, oaDOI (nå Unpaywall) og 1findr, som er typiske open-access tjenester. For å bli bedre kjent med tjenesten 1findr, arrangerte prosjektet et testseminar og oppsummerte resultatene i en intern rapport. Vi konkluderte at tjenesten var umoden og ville ikke gå videre med denne. Tjenesten ble forresten nylig kjøpt opp av Elsevier.

Håndtering av data fra Google Scholar krevde spesielt mye manuelt arbeid. Men også nedlastingen av datasettet oaDOI og implementering av systemet lokalt var nytt og arbeidsintensiv.

Utvikling av metoden og testing av datagrunnlaget var lærerikt og gjorde oss kjent med nevnte tjenester. Ikke minst resulterte prosjektet i at det ved egen institusjon ble implementert en ny tjeneste (basert på oaDOI) for kontinuerlig kartlegging av åpne publikasjoner. Dette er vesentlig i det videre arbeid med åpen tilgang som har høy prioritet ved Universitetet i Bergen og i sektoren forøvrig.

Resultatene er blitt presentert på ulike konferanser og er publisert i to artikler som er åpen og kan leses fritt (se referansene lengre nede).

Rapport for arbeidspakke 2:

Denne arbeidspakken hadde som mål å sammenstille og analysere resultatene fra publiseringsfondene for åpen publisering ved Universitetet i Bergen, Universitetet i Oslo, Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet (NTNU) og Universitetet i Tromsø i perioden 2013 til 2016. Det ble etablert et samarbeid mellom UiB og de andre tre institusjonene for å utveksle og sammenstille data fra publiseringsfondene, men det viste seg raskt at oppgaven var mer komplisert og omfattende enn antatt fordi data som er samlet inn ved de fire institusjonene er forskjellig. Data ligger også i flere systemer (for eksempel i arkivene), noe som gjør det vanskeligere å hente ut data. Sammen med UiO presenterte UiB en sammenligning av data fra publiseringsfondene ved de to institusjonene på VIRAK-konferansen i 2017.

I 2015 ble Open APC-initiativet etablert, og Cristin (nå UNIT) fikk samlet inn og sendt data fra de norske publiseringsfondene for perioden 2015-2017 basert på de årlige rapportene som avleveres til Det Norske Forskningsrådet (STIM-OA). Data som samles inn for STIM-OA og Open APC gir ikke et fullstendig bilde av publiseringsfondene fordi det blant annet mangler data om andel vitenskapelige publikasjoner fra institusjonene som dekkes av fondene, faglig fordeling på bruk, nivå i det norske systemer og støtte til bøker og bokkapitler. Det mangler et sted der data fra norske publiseringsfondene kan samles inn, analyseres og visualiseres. Konklusjonen er at hvis data fra de norske publiseringsfondene skal kunne brukes til å gi et bilde av hvordan de støtter opp under norske forskeres åpne publisering, må det etableres felles verktøy og standarder for dette.

Vi takker Nasjonalbiblioteket for støtten.

Konferansebidrag:

The 39th Annual IATUL Conference, juni 2018, 1 presentasjon (Susanne Mikki & Ingrid Cutler)

Munin conference, november 2017, 1 presentasjon (Susanne Mikki)

Nordic bibliometric workshop, november 2017, 1 presentasjon (Susanne Mikki)

Virak: Konferanse for universitets- og høyskolebibliotek, juni 2017, 1 presentasjon (Ingrid Cutler & Stine Marie Barsjø)

Utviklingsmidler

Sluttrapport Frie vitenskapelige publikasjoner (Ref #a68f29d9)

Publikasjoner:

Mikki, S. (2017). Scholarly publications beyond pay-walls: increased citation advantage for open publishing. *Scientometrics*, 113(3), 1529-1538.

doi:<https://doi.org/10.1007/s11192-017-2554-0>

Mikki, S., Gjesdal, O. L., & Strømme, T. E. (2018). Grades of Openness. Open and Closed Articles in Norway. <https://doi.org/10.3390/publications6040046>

Utviklingsmidler

Sluttrapport Frie vitenskapelige publikasjoner

Start- og sluttdato for prosjektet

Prosjektvarighet	Fra dato	Til dato
Toårig	01-08-2017	31-12-2018

Samarbeidspartnere

Organisasjon/institusjon	Formell avtale	Rolle
CERES Fridtjof Nansens vei 17/19 0369 Oslo	nei	Utlevering av CRIStin-data etter spesialbestilling. Samarbeidspartner har bekreftet sin deltagelse, men det er ikke inngått en formell avtale.
UiT - Universitetsbiblioteket 9037 Tromsø	nei	Samarbeidspartneren utleverer data fra publiseringsfond og bidrar til formidling. Gjelder arbeidspakke 2. Samarbeidspartner har bekreftet sin deltagelse, men det er ikke inngått en formell avtale.
UiO - Universitetsbiblioteket 0317 Oslo	nei	Samarbeidspartneren utleverer data fra publiseringsfond og bidrar til formidling. Gjelder arbeidspakke 2. Samarbeidspartner har bekreftet sin deltagelse, men det er ikke inngått en formell avtale.
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet - NTNU 7491 Trondheim	nei	Samarbeidspartneren utleverer data fra publiseringsfond og bidrar til formidling. Gjelder arbeidspakke 2. Samarbeidspartner har bekreftet sin deltagelse, men det er ikke inngått en formell avtale.

Vedleggsoversikt

Beskrivelse

Prosjektregnskap